

Broj: 225/26
Podgorica, 02.06.2026. godine
MKI

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa članom 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11, 032/14, 021/17, 003/26) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 53/14) nakon sprovedenog postupka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda po pritužbi NVO "Udruženje za podršku Roma i Egipćana" daje

MIŠLENJE

I Uvod

1. Podnosioci pritužbe su prigovorili diskriminaciji u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu Roma i Egipćana iz Republike Kosovo, a koji imaju regulisan status u Crnoj Gori.

2. U pritužbi se, u suštini, navodi da Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore - Filijala u Beranama ne priznaje pribavljene potvrde da lica nijesu osigurana u sistemu zdravstvenog osiguranja u Republici Kosovo, čime im onemogućava ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu. Kako iz dokumentacije proizilazi X.X., rođen ... godine, nalazi se na dijalizi i neophodna mu je transplatacija bubrega, a njegova braća X.Y. i Y.Y. iskazuju spremnost da budu donori (obojica imaju dozvolu za stalni boravak u Crnoj Gori). Međutim, zbog osporenog postupanja Fonda - Filijale u Beranama, odnosno nepriznavanja potvrda da X.Y. i Y.Y. nijesu osigurani u sistemu zdravstvenog osiguranja na Kosovu, kako iz pritužbe proizilazi, život i zdravlje X.X. su izloženi neposrednom riziku i opasnosti.

2.1. U međuvremenu, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je dostavilo Zaštitniku Inicijativu za hitno postupanje radi ispitivanja povrede prava na zdravstvenu zaštitu i zabrane diskriminacije pripadnika romske i egipćanske zajednice. U Inicijativi se, u suštini, ukazuje da je u konkretnom riječ o posebno osjetljivom i hitnom slučaju lica kojem je neophodna transplatacija bubrega; da su članovi porodice iskazali spremnost da budu donori, ali da je ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje dovedeno u pitanje, što može imati neposredne i teške posljedice po život i zdravlje navedenog lica. Ukazuje se na diskriminaciju pripadnika romske i egipćanske zajednice po osnovu nacionalne, odnosno etničke pripadnosti.

2.2. Uz pritužbu je dostavljena određena medicinska dokumentacija.

II Postupanje Zaštitnika

3. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je, saglasno odredbi člana 35 stav 1 Zakona o Zaštitniku/ci, pokrenuo postupak i aktom br. 225/26 od 3. marta 2026. godine zatražio od Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore da se izjasni na sve navode iz pritužbe i inicijative, te saglasno pravilu o teretu dokazivanja iz člana 26 Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije¹ iznese činjenice kojima eventualno dokazuje da usljed pritužbom opisanog postupanja nije došlo do kršenja načela jednakog postupanja u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu prema pripadnicima romske i egipćanske zajednice koji dolaze sa Kosova. Istim aktom od Fonda je zatraženo da, radi ocjene eventualnog postojanja diskriminatorne prakse ili sistemskog problema u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu, dostavi odgovore na sljedeća pitanja: Da li Fond priznaje potvrde nadležnih organa iz Republike Kosova da lica nijesu osigurana u sistemu zdravstvenog osiguranja u Republici Kosova, i ukoliko ne, na osnovu kojih pravnih propisa ili internih akata se takve potvrde ne priznaju? Da li je Fond cijenio hitnost i težinu zdravstvenog stanja X.X. (dijaliza i potreba za transplantacijom bubrega) prilikom postupanja u predmetu? Na koji način je ta okolnost uzeta u obzir? Koliki je broj lica romske i egipćanske nacionalnosti sa regulisanim boravkom u Crnoj Gori kojima je u posljednje tri godine odbijeno priznavanje prava iz zdravstvenog osiguranja zbog nepriznavanja predmetnih potvrda iz Republike Kosova? Da li Fond ima interne smjernice ili uputstva za postupanje u slučajevima kada postoji sumnja u dvostruko osiguranje ili nejasan status osiguranja u drugoj državi? Da li je Fond preduzeo bilo kakve hitne ili privremene mjere radi zaštite života i zdravlja X.X.? Da li Fond smatra da postoje sistemske prepreke u ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje za lica koja dolaze sa Kosova, a imaju regulisan boravak u Crnoj Gori, te ako da - koje mjere i radnje planira da preduzme radi njihovog otklanjanja.

3.1. Aktom br. 02-3048 od 26. marta 2026. godine izjasnio se Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore u kojem je, u suštini, navedeno:

- da je Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju ("Sl. list Crne Gore", broj 145/21, 48/24) i to članom 6 stav 1 i 2, određeno koje kategorije lica mogu biti osiguranici u Crnoj Gori, dok je stavom 4 istog člana izričito navedeno da osiguranik, u smislu ovog zakona, ne može da bude lice koje ima status osiguranika u drugoj državi, ukoliko međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drugačije utvrđeno;
- da lica koja su državljani Republike Kosova, među kojima je veliki broj Roma i Egipćana, ne mogu ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje u Crnoj Gori jer u svojoj matičnoj državi, imaju obezbijeđenu zdravstvenu zaštitu, odnosno osiguranje na teret budžetskih sredstava svoje države;
- da se ne može govoriti o diskriminaciji Roma i Egipćana, te da oni ne mogu ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje u Crnoj Gori, zbog toga što su pripadnici te populacije, već da se radi o tome da su u pitanju Romi i Egipćani koji su ujedno i državljani Republike Kosova u čijoj je državi tako riješeno pitanje zdravstvenog osiguranja, da se ono kosi sa našim propisima iz važećeg Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, član 6 stav 4;
- da je suština u tome da je našim zakonom regulisano tako da lice ne može istovremeno imati osiguranje u dvije države, odnosno da državljani Republike Kosova, bilo da su u pitanju

¹ "Službeni list Crne Gore", br. 002/26 od 09.01.2026. godine

Romi, Egipćani ili lica drugih nacionalnih ili etničkih određenja, ne mogu da se odreknu prava na zdravstvenu zaštitu u svojoj državi – Republici Kosovo, te da samim tim ne mogu ni da budu osiguranici Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore;

- da je identična situacija i sa državljanima Ruske Federacije, te da nije u pitanju odluka usmjerena na štetu bilo koje populacije, već da je vezana isključivo za državljane određenih država, koji ne mogu da se odreknu osiguranja u svojoj državi, da bi isto stekli u Crnoj Gori, a sve u skladu sa već pomenutim članom 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju;

- da, vezano za potvrde koje državljani Republike Kosova (ne samo Romi i Egipćani) dostavljaju područnim jedinicama Fonda, naglašavaju da su te potvrde takve sadržine da one ovom organu ne ostavljaju mogućnost za osiguranje lica koja donesu takvu potvrdu, ukoliko imaju namjeru poštovati zakone;

- da se u tim potvrdama navodi da se na Republici Kosovo „ne primjenjuje institucionalno zdravstveno osiguranje ali da je zdravstveno osiguranje za građane Republike Kosova regulisano Zakonom o zdravstv br. 04/1-125 u ", po kojem, kako su utvrdili, svi građani Republike Kosova imaju pravo na zdravstvenu zaštitu samim tim što su njeni državljani;

- da navedena lica faktički uživaju sva prava iz zdravstvenog osiguranja, na teritoriji matične države, iako oni formalno nemaju institucionalizovano zdravstveno osiguranje;

- da Fond, naprotiv, uvažava izdate potvrde u Republici Kosovo i postupa u skladu sa njima, odnosno uvažava njihovu sadržinu, te da su potvrde dokaz da ova lica ne mogu biti osigurana, jer sva prava iz zdravstvenog osiguranja mogu ostvariti u svojoj državi, na teret budžetskih sredstava iste, samo na osnovu činjenice da su državljani Republike Kosova;

- da, ako tamo već imaju sva prava koja podrazumijevaju pun obim zdravstvene zaštite, onda je to i razlog zašto ne mogu biti osigurani u Crnoj Gori, a u skladu sa članom 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, kojim se navodi da lica ne mogu imati istovremeno osiguranje u dvije države;

- da, vezano za zdravstveno stanje X.X., ističu da nije u nadležnosti Fonda za zdravstveno osiguranje da procjenjuje hitnost zdravstvenog stanja nekog osiguranika ili lica koje je u postupku dobijanja osiguranja, te da Fond izražava žaljenje zbog teškog zdravstvenog stanja ovog državljanina Republike Kosova, ali takođe ističe da su propisi ti koji determinišu postupanje ovog organa;

- da Fond za zdravstveno osiguranje ima registar osiguranika ili bazu osiguranika u kojoj se po imenu i prezimenu ili JMBG broju može izvršiti pretraga osiguranika, te da ističu da nemaju podatak koliko lica, Roma i Egipćana, koji su ujedno i državljani Republike Kosova nema u Crnoj Gori regulisano zdravstveno osiguranje, jer se njihove evidencije na baziraju na tim činjenicama, već na činjenici da li to lice ispunjava uslove za sticanje zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori ili ne ispunjava, i to kako za ova lica, tako i za lica iz bilo koje druge države;

- da Fond za zdravstveno osiguranje svakodnevno, preko svojih područnih jedinica, razmjenjuje informacije koje se tiču podatka da li je neko lice osigurano u drugoj državi, te da je ta komunikacija najveća sa državama sa kojima imaju potpisan međunarodni ugovor o socijalnom (zdravstvenom osiguranju), kao npr. sa Republikom Srbijom, ali i sa ostalim državama u region;

- da se na ovaj način vodi računa da jedno lice ne koristi osiguranje u dvije države istovremeno, jer se to kosi i sa zakonom o zdravstvenom osiguranju i sa konvencijama;

- da Fond nema nadležnosti da preduzima bilo kakve mjere „hitne ili privremene" u slučaju X.X., jer to nije nadležnost Fonda;

- da, međutim, ovom licu u slučaju potrebe nikako ne bi bila uskraćena zdravstvena zaštita u smislu hitne medicinske pomoći, prava na lijekove itd, posebno ukoliko se radi o prioritarnim mjerama zdravstvene zaštite koje su regulisane i predviđene Zakonom o zdravstvenoj zaštiti član 16 stav 2 tačke 12, 13 i 14 (liječenje lica koja se nalaze na programu dijalize; obezbjeđivanje potrebnih lijekova i medicinskih sredstava, krvi i krvnih derivata, kao i djelova ljudskog tijela za presađivanje, u skladu sa posebnim zakonom; hitno liječenje i smještaj lica čije je stanje zdravlja u neposrednoj životnoj opasnosti zbog bolesti ili povreda);
- da, u odnosu na pitanje da li postoje sistemske prepreke u ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje lica iz Republike Kosova, ističu da je postupanje Fonda u zavisnosti od naših propisa, odnosno zakonskog rješenja i uslova koje zakon propisuje za sticanje zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori;
- da donošenje ili izmjene Zakona nijesu u nadležnosti Fonda za zdravstveno osiguranje, te da sa druge strane, ne može Crna Gora i naši važeći propisi biti sami na udaru ako je već ovo pitanje u Republici Kosovo uređeno tako da se njihovi državljani ne mogu odreći svog osiguranja, odnosno odjaviti se, a što naš zakon zahtijeva, da bi se moglo steći pravo na zdravstveno osiguranje;
- da na osnovu navedenog ističu da rješavanje ovog pitanja, nije u nadležnosti Fonda za zdravstveno osiguranje, već da Fond samo primjenjuje i postupa u skladu sa važećim Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju, te da vezano za pitanje o stavu Fonda u vezi zdravstvene zaštite Roma i Egipćana, bez regulisanog pravnog statusa ističu da je zdravstvena zaštita ovim licima u cjelosti dostupna kao i bilo kojem drugom licu osiguraniku, samo što ona ne može ići na teret sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

4. NVO "Udruženje za podršku Roma i Egipćana" je Zaštitniku, mejlom od 5. maja 2026. godine, dostavilo izjašnjenje na akt Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore br. 02-3048 od 26. marta 2026. godine, i to ukazujući:

- da Fond svoje postupanje zasniva na odredbi člana 6 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, tumačeći da lice ne može biti osigurano u dvije države istovremeno, ali da je ovakva primjena zakona u konkretnom slučaju pravno neodrživa i suprotna utvrđenom činjeničnom stanju;
- da je u postupku dostavljena zvanična potvrda nadležnog organa iz Republike Kosova - Direktorata za zdravstvo, kojom se nedvosmisleno potvrđuje da u Republici Kosovo ne postoji institucionalno zdravstveno osiguranje, te da konkretna lica (X.Y. i Y.Y.) braća X.X. ne uživaju zdravstveno osiguranje u toj državi;
- da u takvim okolnostima ne postoji ni pravni ni činjenični osnov za primjenu zabrane dvostrukog osiguranja, te da se odbijanjem zahtjeva vrši pogrešna primjena materijalnog prava, odnosno da Fond direktno krši Ustav Crne Gore, i to: član 8 (zabrana diskriminacije); član 17 (jednakost pred zakonom) i član 69 (pravo na zdravstvenu zaštitu);
- da je postupanje Fonda i u suprotnosti sa međunarodnim obavezama Crne Gore, uključujući: Evropsku socijalnu povelju (član 11 - pravo na zaštitu zdravlja); Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (član 14 - zabrana diskriminacije) i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (član 12 - pravo na zdravlje);
- da praksa Evropskog suda za ljudska prava jasno ukazuje da države imaju pozitivnu obavezu da obezbijede efektivan pristup zdravstvenoj zaštiti bez diskriminacije, naročito za ranjive grupe, odnosno da je Sud u više predmeta zauzeo stav da formalno postojanje prava nije dovoljno ukoliko ono nije faktički dostupno u praksi, te da uskraćivanje pristupa

osnovnim zdravstvenim uslugama može predstavljati povredu Konvencije, posebno u vezi sa zabranom diskriminacije;

- da se u konkretnom slučaju, licima romske i egipćanske populacije sa regulisanim stalnim boravkom u Crnoj Gori, faktički onemogućava pristup zdravstvenom sistemu, i to na osnovu pogrešnog i formalističkog tumačenja propisa, čime se stvara oblik posredne diskriminacije;
- da je neprihvatljivo da se licima koja nemaju stvarno zdravstveno osiguranje u bilo kojoj državi uskraćuje pristup zdravstvenoj zaštiti u državi u kojoj žive, te da je takva praksa suprotna ne samo domaćem pravnom poretku, već i standardima razvijenim kroz praksu međunarodnih institucija za zaštitu ljudskih prava.

III Utvrđene činjenice i okolnosti predmeta

5. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije, utvrđene su sljedeće činjenice i okolnosti relevantne za donošenje mišljenja:

- da je Direktor za zdravstvo Republike Kosovo dana 18. februara 2026. godine izdao je potvrdu ref. br. 03 400/04-10380/2026 na zahtjev X.Y. kojom se potvrđuje da se u Republici Kosovo ne primjenjuje institucionalno zdravstveno osiguranje;
- da je zdravstveno osiguranje za građane Republike Kosova regulisano Zakonom o zdravstvu br. 04/1-125, te da g-din X.Y. ne uživa institucionalno zdravstveno osiguranje u Republici Kosovo.
- da je Direktor za zdravstvo Republike Kosovo dana 18. februara 2026. godine izdao potvrdu ref. br. 03 400/04-10380/2026 na zahtjev Y.Y. kojom se potvrđuje da se u Republici Kosovo ne primjenjuje institucionalno zdravstveno osiguranje;
- da je zdravstveno osiguranje za građane Republike Kosova regulisano Zakonom o zdravstvu br. 04/1-125, te da g-din Y.Y. ne uživa institucionalno zdravstveno osiguranje u Republici Kosovo.
- da iz medicinske dokumentacije proizilazi da X.X., rođen ... godine, koji je osiguranik Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore - Filijala u Beranama, se nalazi na programu dijalize i u proceduri pripreme za transplantaciju bubrega, a njegova braća X.Y. i Y.Y. iskazuju spremnost da budu donori (oboje imaju dozvolu za stalni boravak u Crnoj Gori).
- da zbog nepriznavanja potvrda da X.Y. i Y.Y. nijesu osigurani u sistemu zdravstvenog osiguranja na Kosovu, život i zdravlje X.X. su izloženi neposrednom riziku i opasnosti.

IV Relevantni propisi

Domaće pravo:

6. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 od 25.10.2007, 038/13 od 02.08.2013) propisuje:

"Crna Gora jemči i štiti prava i slobode.

Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih." (član 6)

"Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu." (...) (član 8 stav 1)

"Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.” (član 17)
“Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu.”(...) (član 69 stav 1)

7. Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 002/26 od 09.01.2026) propisuje:

“Ovim zakonom uređuju se zaštita i promocija jednakosti radi stvaranja uslova za ostvarivanje jednakih mogućnosti i zaštita od diskriminacije po osnovu rasnog ili etničkog porijekla, boje kože, nacionalne ili društvene pripadnosti, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola ili prilagođavanja pola i/ili polnih karakteristika, roda ili rodnog identiteta, seksualne orijentacije, genetskih svojstava, zdravstvenog stanja, invalidnosti, starosne dobi, imovnog stanja, bračnog ili porodičnog stanja, životnog partnerstva, pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava.” (član 1)

“Diskriminacijom se smatra svako nepovoljno postupanje lica ili grupe lica prema licu ili grupi lica u odnosu na druga lica ili grupe lica zbog postojanja, odnosno pretpostavke postojanja bilo kojeg osnova iz člana 1 ovog zakona.”(...) (član 3 stav 1)

“Zabrana diskriminacije odnosi se na državne organe, organe državne uprave, organe lokalne samouprave i organe lokalne uprave i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja (u daljem tekstu: organi), privredna društva, druga pravna lica, preduzetnike i fizička lica u javnom i privatnom sektoru (u daljem tekstu: drugi subjekti), u odnosu na: (...)

11) pristup zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti” (...) (član 4 stav 1 tačka 11)

“Neposredna diskriminacija postoji kad se prema licu ili grupi lica, u istoj ili uporedivoj situaciji u odnosu na drugo lice ili grupu lica, nepovoljnije postupa, aktom, radnjom ili nečinjenjem, po nekom od osnova iz člana 1 ovog zakona.

Posredna diskriminacija postoji ako prividno neutralna odredba zakona, drugog propisa ili drugog akta, kriterijum ili praksa tretira ili bi mogla tretirati lice ili grupu lica nepovoljnije u odnosu na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz člana 1 ovog zakona, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje tog cilja.” (član 11)

“Ako tužilac iznese činjenice iz kojih se može pretpostaviti da je postojala neposredna ili posredna diskriminacija, na tuženom je da dokaže da nije došlo do kršenja načela jednakog postupanja.

Pravilo o teretu dokazivanja iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i u postupanju za zaštitu od diskriminacije kod Zaštitnika.” (član 26)

8. Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21, 048/24) propisuje:

“Obavezno zdravstveno osiguranje je dio sistema socijalnog osiguranja kojim se, na načelima obaveznosti, uzajamnosti i solidarnosti, svim osiguranim licima obezbjeđuju prava u skladu sa ovim zakonom.

Ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguranim licima, pod jednakim uslovima obezbjeđuje Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore (u daljem tekstu: Fond), u skladu sa ovim zakonom.” (član 2)

“Osiguranci, u smislu ovog zakona, su crnogorski državljani sa prebivalištem u Crnoj Gori i stranci sa odobrenim stalnim ili privremenim boravkom u Crnoj Gori, koji su:

- 1) zaposlena lica, u skladu sa zakonom;
- 2) preduzetnici i lica koja obavljaju samostalnu djelatnost kao osnovno zanimanje;

3) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, kao i druge poslove po posebnom ugovoru o radu, u skladu sa zakonom;

4) nezaposlena lica na evidenciji nezaposlenih lica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, koja ostvaruju novčanu naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zapošljavanje;

5) korisnici penzija po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;

6) borci, vojni invalidi, civilni invalidi rata, članovi njihovih porodica i korisnici prava na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja boraca, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;

7) korisnici socijalno-zaštitnih prava, u skladu sa posebnim propisima, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;

8) poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta;

9) vjerski službenici; i

10) lica koja su u pritvoru, na izdržavanju kazne zatvora, kao i lica kojima je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana, koji nijesu osigurani ni po jednom osnovu iz tač. 1 do 9 ovog stava.

Pored osiguranika iz stava 1 ovog člana, status osiguranika stiču i crnogorski državljani koji imaju prebivalište u Crnoj Gori i stranci sa odobrenim stalnim boravkom u Crnoj Gori, koji nijesu osigurani ni po jednom osnovu iz stava 1 tač. 1 do 10 ovog člana i azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom koja je odobrena u skladu sa zakonom kojim se uređuje međunarodna i privremena zaštita stranaca.

Licima iz stava 1 tačka 10 ovog člana, status osiguranika utvrđuje Fond na osnovu zahtjeva nadležnog organa i ličnog identifikacionog dokumenta lica za koje se podnosi zahtjev, a licima iz stava 2 ovog člana, na osnovu zahtjeva tog lica i ličnog identifikacionog dokumenta. Osiguranik, u smislu ovog zakona, ne može da bude lice koje ima status osiguranika u drugoj državi, ukoliko međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije utvrđeno." (član 6)

9. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 091/25 od 06.08.2025, 121/25 od 21.10.2025, 031/26 od 06.03.2026) propisuje:

"Zdravstvena zaštita se sprovodi na načelima sveobuhvatnosti, kontinuiranosti, dostupnosti, cjelovitog i specijalizovanog pristupa zdravstvenoj zaštiti, kao i na načelu stalnog unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite.

Sveobuhvatnost zdravstvene zaštite podrazumijeva uključivanje svih građana u sprovođenju odgovarajuće zdravstvene zaštite, uz primjenu objedinjenih mjera i aktivnosti na očuvanju, zaštiti i unapređenju zdravlja građana koje obuhvataju promociju zdravlja, prevenciju bolesti na svim nivoima zdravstvene zaštite, rano otkrivanje bolesti, liječenje i rehabilitaciju.

Kontinuiranost zdravstvene zaštite podrazumijeva adekvatnu organizaciju zdravstvene zaštite, uz funkcionalnu povezanost i usklađenost svih nivoa zdravstvene zaštite, sa ciljem pružanja kvalitetne zdravstvene zaštite građanima svih starosnih dobi.

Dostupnost zdravstvene zaštite podrazumijeva takav raspored davalaca zdravstvenih usluga kojim se omogućavaju jednaki uslovi ostvarivanja zdravstvene zaštite za sve građane, naročito na primarnom nivou zdravstvene zaštite, uzimajući u obzir fizičku, geografsku i ekonomsku dostupnost.

Cjelovitost pristupa zdravstvenoj zaštiti obezbjeđuje se sprovođenjem objedinjenih mjera zdravstvene zaštite, u cilju unapređenja zdravlja i prevencije bolesti, liječenja i rehabilitacije.

Specijalizovani pristup zdravstvenoj zaštiti obezbjeđuje se razvijanjem posebnih specijalizovanih kliničkih javnozdravstvenih dostignuća i znanja i njihovom primjenom u praksi.

Stalno unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite ostvaruje se mjerama i aktivnostima kojima se, u skladu sa savremenim dostignućima medicinske teorije i prakse, povećavaju mogućnosti povoljnog ishoda i smanjivanja rizika i drugih neželjenih posljedica po zdravlje i zdravstveno stanje pojedinca i zajednice u cjelini.” (član 3)

“U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu građani su jednaki, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju i/ili interseksualne karakteristike, starosnu dob, invaliditet, jezik, vjeru ili uvjerenje, političko ili drugo mišljenje, obrazovanje, zdravstveno stanje, društveno ili etničko porijeklo, bračno ili porodično stanje, pripadnost grupi ili pretpostavku o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, imovno stanje i drugo lično svojstvo, u skladu sa zakonom.” (član 5)

“U ostvarivanju zdravstvene zaštite građanin ima pravo na jednake uslove ostvarivanja zdravstvene zaštite i pravo na: (...)

- 2) blagovremenu zdravstvenu zaštitu;
- 3) informisanje i obavješćavanje o svim pitanjima koja se odnose na njegovo zdravlje;
- 4) samoodlučivanje (slobodan izbor); (...)
- 6) drugo stručno mišljenje; (...)
- 8) privatnost i povjerljivost svih podataka koji se odnose na njegovo zdravlje;
- 9) ishranu u skladu sa vjerom u toku boravka u zdravstvenoj ustanovi u kojoj se liječi;
- 10) uvid u svoju medicinsku dokumentaciju;
- 11) samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove, uz prethodno potpisanu izjavu o napuštanju;
- 12) prigovor;
- 13) druga prava, u skladu sa zakonom.

Prava iz stava 1 ovog člana ostvaruju se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava pacijenata. (član 10 stav 1 tačke 2,3,4,6,8,9,10,11,12 i 13 i stav 2)

10. Zakon o pravima pacijenata ("Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 040/11 od 08.08.2011) propisuje:

“Svako lice, bolesno ili zdravo, koje u zdravstvenoj ustanovi zatraži ili kome se pruža zdravstvena usluga u cilju očuvanja i unaprjeđenja zdravlja, sprječavanja bolesti, liječenja i zdravstvene njege i rehabilitacije (u daljem tekstu: pacijent) ima prava utvrđena ovim zakonom.

U ostvarivanju prava utvrđenih ovim zakonom obezbjeđuje se poštovanje ljudskog dostojanstva, fizičkog i psihičkog integriteta i zaštita tih prava.” (član 1)

“Jednako pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu garantuje se svakom pacijentu u skladu sa njegovim zdravstvenim stanjem, opšteprihvaćenim stručnim standardima i etičkim načelima, uz pravo na ublažavanje patnje i bola u svakoj fazi bolesti i stanja, na svim nivoima zdravstvene zaštite.” (član 2)

“Pacijent ima pravo na blagovremenu zdravstvenu zaštitu.

Pravo iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se na svim nivoima zdravstvene zaštite.

Zdravstvene ustanove su dužne da utvrde vrijeme, odnosno rok u kojem se određene zdravstvene usluge moraju obezbijediti u zavisnosti od hitnosti slučaja i kriterijuma utvrđenih propisom organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Zdravstvena ustanova je dužna da pacijenta, na njegov zahtjev, obavijesti o redoslijedu i eventualnim promjenama na listi čekanja za planiranu medicinsku intervenciju, kod medicinskih intervencija koje nijesu neodložne.” (član 30)

“Pacijent kome je uskraćeno pravo na zdravstvenu zaštitu ili određeno pravo utvrđeno ovim zakonom, odnosno pacijent koji nije zadovoljan pruženom zdravstvenom uslugom ili postupkom zdravstvenog ili drugog radnika zdravstvene ustanove može podnijeti prigovor.” (...) (član 31 stav 1)

11. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017, 003/26 od 09.01.2026) propisuje:

“Zaštitnik/ca je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije.” (...) član 27 stav 1 i 2

“Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.” (član 41)

Međunarodno pravo:

12. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje:

„Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.” (član 14)

13. Protokol br. 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje:

„Svako pravo koje zakon predviđa ostvarivaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao npr. polu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovijesti, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom ili društvenom porijeklu, povezanosti sa nacionalnom manjinom, imovini, rođenju ili drugom statusu.

Javne vlasti neće ni prema kome vršiti diskriminaciju po osnovima kao što su oni pomenuti u stavu.” (član 1)

14. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima propisuje:

“Države članice ovog pakta priznaju pravo koje ima svako lice na najbolje psihičko i mentalno zdravlje koje može da postigne.

Mjere koje će država članica ovog pakta preduzeti u cilju osiguranja punog ostvarenja ovog prava treba da obuhvate mjere potrebne radi osiguranja: (a) smanjenje broja mrtvorodne djece i smrtnosti djece, kao i zdrav razvitak djeteta; (b) poboljšanje svih vidova higijene sredine i industrijske higijene; (c) profilaksije i liječenje epidemičkih, endemičkih, profesionalnih i drugih oboljenja, kao i borbu protiv ovih bolesti; **(d) stvaranje uslova za osiguranje svima ljekarskih usluga i pomoći u slučaju bolesti.**” (član 12)

15. ECRI Preporuka o opštoj politici br. 13 o borbi protiv anticiganizma i diskriminacije Roma (usvojena 24. juna 2011. godine):

(...) "Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) preporučuje vladama država članica:

7. Da se bore protiv anticiganizma u zdravstvu i da, shodno tome:

a. preduzimaju mjere da Romima obezbijede ravnopravan pristup svakoj kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti;

b. regrutuju zdravstvene medijatore, posebno iz romske zajednice, kako bi se obezbijedila veza između zdravstvenog osoblja i rukovodilaca i Roma;

c. preduzimaju mjere kako bi obezbijedili da se Romima ne ometa pristup zdravstvenoj zaštiti i liječenju finansijskim ili administrativnim preprekama;

d. obezbijede obuku za zdravstvene radnike u cilju borbe protiv stereotipa, predrasuda i diskriminacije usmjerene protiv Roma;

e. obezbijede da se počinioци diskriminacije Roma u zdravstvenom sektoru krivično gone i kažnjavaju;

f. izričito zabranjuju svaku praksu prisilne sterilizacije Romkinja;

g. sprečavaju i bore se protiv svake segregacije u bolnicama, a posebno u porodilištima." (...)

V Zaključna ocjena

16. U pritužbi se navodi da Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore - Filijala Berane odbija da prizna potvrde nadležnih organa iz Republike Kosovo kojima se potvrđuje da X.Y. i Y.Y. nijesu osigurani u sistemu zdravstvenog osiguranja, čime im se onemogućava ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori. Istaknuto je da je X.X., rođen ... godine, zbog teškog zdravstvenog stanja i potrebe za transplantacijom bubrega posebno ugrožen, budući da su njegova braća izrazila spremnost da budu donori, ali da osporeno postupanje Fonda dovodi u pitanje realizaciju transplantacije i neposredno ugrožava njegov život i zdravlje. Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Crne Gore, dodatno je iniciralo hitno postupanje Zaštitnika, ukazujući da predmet predstavlja naročito osjetljiv slučaj koji može imati teške posljedice po pravo na zdravstvenu zaštitu, te da postoje elementi diskriminacije pripadnika romske i egipćanske zajednice po osnovu njihove nacionalne, odnosno etničke pripadnosti.

17. U odnosu na navode iz pritužbe i podnešene inicijative, Zaštitnik cijeni da je u konkretnom predmetu bilo neophodno izvršiti ocjenu da li je postupanje Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, odnosno odbijanje priznavanja potvrda nadležnih organa Republike Kosovo o nepostojanju institucionalnog zdravstvenog osiguranja za X.Y. i Y.Y., proizvelo posljedice koje su dovele do povrede prava na jednak pristup zdravstvenoj zaštiti i diskriminacije po osnovu nacionalne, odnosno etničke pripadnosti.

Pri tome, Zaštitnik naročito ima u vidu činjenicu da se radi o pripadnicima romske i egipćanske zajednice, koje prema domaćim i međunarodnim standardima predstavljaju posebno ranjive društvene grupe, kao i činjenicu da predmet neposredno zadire u zaštitu

života i zdravlja X.X., lica koje se nalazi na programu dijalize i kojem je transplantacija bubrega medicinski neophodna.

18. U vezi sa ocjenom da li je osporeno postupanje Fonda za zdravstveno osigurane Crne Gore, proizvelo posljedice koje su dovele do povrede prava na jednak pristup zdravstvenoj zaštiti i diskriminacije po osnovu nacionalne, odnosno etničke pripadnosti, u kontradiktornom postupku pred Zaštitnikom zatraženo je i pribavljeno izjašnjenje od Fonda u kojem je, u suštini, istaknuto da taj organ postupa isključivo u skladu sa članom 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, prema kojem lice ne može biti osiguranik u Crnoj Gori ukoliko ima status osiguranika u drugoj državi. Fond smatra da državljani Republike Kosovo, uključujući Rome i Egipćane, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu u svojoj matičnoj državi na teret budžetskih sredstava, zbog čega ne mogu ostvariti zdravstveno osiguranje u Crnoj Gori, te navodi da se ne radi o diskriminaciji po etničkoj pripadnosti, već o primjeni zakona koja važi za sve državljane država sa istim sistemskim rješenjem.

18.1. Sa druge strane, NVO "Udruženje za podršku Roma i Egipćana" ukazalo je da je takvo tumačenje zakona pogrešno i formalističko, jer su dostavljene potvrde nadležnih organa iz Republike Kosovo kojima se potvrđuje da konkretna lica nemaju institucionalno zdravstveno osiguranje u toj državi. Istaknuto je da u takvim okolnostima ne postoji osnov za primjenu zabrane dvostrukog osiguranja, te da se osporenim postupanjem krše ustavno pravo na jednakost i zdravstvenu zaštitu, kao i međunarodni standardi zabrane diskriminacije. Podnosioci su posebno naglasili da se ovakvom praksom pripadnicima romske i egipćanske zajednice faktički uskraćuje pristup zdravstvenom sistemu, čime se stvara oblik posredne diskriminacije i ozbiljno ugrožava pravo na život i zdravlje X.X.

19. Ustav Crne Gore jemči pravo na zdravstvenu zaštitu svakome, uz zabranu svake neposredne i posredne diskriminacije i obavezu jednakog postupanja prema svim licima bez obzira na njihovo lično svojstvo. Ova ustavna jemstva dodatno su razrađena Zakonom o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije, kojim je izričito propisano da se zabrana diskriminacije odnosi i na pristup zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti, uključujući situacije kada prividno neutralna praksa ili kriterijum dovode određenu grupu lica u nepovoljniji položaj. Takođe, Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o pravima pacijenata garantuju jednak, blagovremen i dostupan pristup zdravstvenoj zaštiti svim licima.

20. Zaštitnik konstatuje da Fond za zdravstveno osiguranje svoje postupanje zasniva na odredbi člana 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, prema kojoj osiguranik ne može biti lice koje ima status osiguranika u drugoj državi, osim ukoliko međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Međutim, iz utvrđenih činjenica nesporno proizilazi da su nadležni organi Republike Kosovo izdali potvrde kojima se eksplicitno potvrđuje da se u Republici Kosovo ne primjenjuje institucionalno zdravstveno osiguranje i da konkretna lica ne uživaju institucionalno zdravstveno osiguranje u toj državi.

U takvim okolnostima, Zaštitnik nalazi da formalističko tumačenje Fonda, prema kojem samo postojanje opšteg prava na zdravstvenu zaštitu za državljane Republike Kosova automatski predstavlja postojanje statusa osiguranika u smislu crnogorskog zakona, nije dovoljno jasno, precizno niti proporcionalno u odnosu na posljedice koje proizvodi po ostvarivanje osnovnih ljudskih prava podnosilaca pritužbe.

21. Zaštitnik posebno ukazuje da pravo na zdravstvenu zaštitu ne može biti iluzorno i teorijsko, već mora biti praktično i djelotvorno ostvarivo. Evropski sud za ljudska prava u svojoj praksi kontinuirano naglašava da države imaju pozitivne obaveze da organizuju svoje zdravstvene i administrativne sisteme na način koji omogućava stvaran i efektivan pristup zdravstvenoj zaštiti, naročito kada su u pitanju ranjive kategorije stanovništva. U predmetu *D.H. i drugi protiv Češke Republike* Evropski sud za ljudska prava je istakao da diskriminacija može postojati i onda kada naizgled neutralna praksa nesrazmjerno pogađa određenu etničku grupu, čak i bez postojanja diskriminatorne namjere.² Takođe, u predmetima kao što su *Sentges protiv Holandije*³, *Pentiacova i drugi protiv Moldavije*⁴ i *Nitecki protiv Poljske*⁵, Sud je ukazao da se pitanja pristupa zdravstvenoj zaštiti moraju posmatrati kroz prizmu zaštite ljudskog dostojanstva, fizičkog integriteta i efektivnog uživanja prava garantovanih Konvencijom.

22. Nadalje, Evropski sud za ljudska prava u predmetima *Oršuš i drugi protiv Hrvatske*⁶ i *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*⁷ posebno je naglasio potrebu pojačane zaštite Roma kao istorijski marginalizovane i društveno ranjive zajednice, prema kojoj državne vlasti imaju posebnu obavezu da izbjegavaju praksu koja može dovesti do njihove dalje društvene isključenosti. U tom smislu, Zaštitnik ukazuje da i Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) u Preporuci br. 13 izričito zahtijeva od država da uklanjaju administrativne i finansijske prepreke koje Romima otežavaju pristup zdravstvenoj zaštiti i da osiguraju ravnopravan pristup zdravstvenim uslugama bez diskriminacije.

23. U konkretnom slučaju, iako Fond navodi da se osporena praksa ne odnosi isključivo na Rome i Egipćane, već i na druge državljane određenih država, Zaštitnik podsjeća da odsustvo diskriminatorne namjere samo po sebi nije dovoljno da isključi postojanje diskriminacije. Ključno je da li određena praksa proizvodi nesrazmjerno štetne posljedice po određenu grupu lica. Iz sadržine pritužbe, dostavljene dokumentacije i navoda podnosilaca proizilazi da

² *D.H. i drugi protiv Češke Republike*, predstavka br. 57325/00, presuda Velikog vijeća od 13. novembra 2007. godine, stav broj 184

³ *Sentges protiv Holandije*, predstavka br. 27677/02, odluka o dopuštenosti od 8. jula 2003. godine

⁴ *Pentiacova i drugi protiv Moldavije*, predstavka br. 14462/03, odluka o dopuštenosti od 4. januara 2005. godine

⁵ *Nitecki protiv Poljske*, predstavka br. 65653/01, odluka o dopuštenosti od 21. marta 2002. godine

⁶ *Oršuš i drugi protiv Hrvatske*, predstavka br. 15766/03, presuda Velikog vijeća od 16. marta 2010. godine, stav broj 147

⁷ *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, predstavke br. 27996/06 i 34836/06, presuda Velikog vijeća od 22. decembra 2009. godine, stavovi 43 i 44

upravo pripadnici romske i egipćanske zajednice iz Republike Kosovo, predstavljaju grupu koja je posebno pogođena osporenim tumačenjem člana 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju. Takvo postupanje, prema ocjeni Zaštitnika, ima elemente posredne diskriminacije, jer prividno neutralna praksa dovodi pripadnike određene etničke zajednice u naročito nepovoljan položaj u pristupu zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti.

24. Zaštitnik posebno cijeni zabrinjavajućim to što Fond tokom postupka nije pokazao da je prilikom odlučivanja izvršio individualizovanu procjenu konkretne situacije i posljedica koje osporeno postupanje proizvodi po život i zdravlje X.X. Činjenica da se radi o licu koje se nalazi na dijalizi i kojem je transplantacija bubrega hitno potrebna zahtijevala je naročito pažljivo, humano i proporcionalno postupanje svih nadležnih organa. Pozivanje isključivo na formalno tumačenje zakonske norme, bez sagledavanja stvarne dostupnosti zdravstvenog osiguranja i bez procjene posljedica po osnovna ljudska prava konkretnih lica, nije u skladu sa principima dobre uprave, zaštite ljudskih prava i međunarodnim standardima u oblasti zdravstvene zaštite.

25. Zaštitnik podsjeća da je Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima propisana obaveza država da stvaraju uslove koji svima obezbjeđuju medicinsku pomoć i njegu u slučaju bolesti, dok Evropska socijalna povelja i praksa nadzornih međunarodnih tijela zahtijevaju da zdravstvena zaštita bude dostupna bez diskriminacije, posebno licima koja se nalaze u stanju socijalne i zdravstvene ranjivosti. Komitet Ujedinjenih nacija za ekonomska, socijalna i kulturna prava u Opštem komentaru br. 14 naglasio je da države moraju obezbijediti da zdravstvene usluge budu dostupne svima, naročito marginalizovanim grupama, bez diskriminacije po bilo kom osnovu, uključujući etničko porijeklo i pravni status.

26. Imajući u vidu sve utvrđene činjenice i relevantne pravne standarde, Zaštitnik zaključuje da je osporenim postupanjem Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore došlo do povrede prava na jednako postupanje u pristupu zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti, odnosno do posredne diskriminacije pripadnika romske i egipćanske zajednice iz Republike Kosova koji imaju regulisan status u Crnoj Gori. Zaštitnik posebno nalazi da je restriktivno i formalističko tumačenje člana 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju, bez individualne procjene stvarnog postojanja zdravstvenog osiguranja u drugoj državi i bez sagledavanja konkretnih posljedica po život i zdravlje podnosilaca, dovelo do nesrazmjernog ograničenja prava na zdravstvenu zaštitu i proizvelo posljedice nespojive sa ustavnim principom jednakosti, međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava i obavezom posebne zaštite ranjivih društvenih grupa.

27. Polazeći od svoje ustavne i zakonske uloge u zaštiti ljudskih prava i sloboda, Zaštitnik smatra da je neophodno da nadležni organi hitno preduzmu mjere radi otklanjanja

posljedica utvrđene povrede prava, obezbjeđivanja efektivnog pristupa zdravstvenom osiguranju i sprječavanja dalje diskriminatorne prakse prema pripadnicima romske i egipćanske zajednice i drugim licima koja se nalaze u istoj ili sličnoj pravnoj i činjeničnoj situaciji.

Sa izloženog, polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprjeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, u skladu sa članom 41 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore daje

PREPORUKE

Fondu za zdravstveno osiguranje Crne Gore:

a) da bez odlaganja, u postupku ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja za X.Y. i Y.Y. uvaži sadržinu potvrda nadležnih organa Republike Kosovo, iz kojih proizilazi da navedena lica ne uživaju institucionalno zdravstveno osiguranje u Republici Kosovo, te omogući sprovođenje daljih procedura neophodnih za transplantaciju bubrega X.X., imajući u vidu da se navedeno lice nalazi na programu dijalize i da mu je, kako proizilazi, transplantacija medicinski neophodna;

b) da u budućem postupanju obezbijedi da se član 6 stav 4 Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju tumači i primjenjuje u skladu sa Ustavom Crne Gore, međunarodnim standardima ljudskih prava i principom zabrane neposredne i posredne diskriminacije, naročito prema pripadnicima romske i egipćanske zajednice i drugim licima u istoj ili sličnoj situaciji.

Ministarstvu zdravlja

c) da, u saradnji sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore i drugim nadležnim organima, preduzme mjere radi uspostavljanja jasnih procedura i eventualnog unaprjeđenja normativnog okvira kojim će se prevenirati administrativne prepreke i obezbijediti efektivan i jednak pristup zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti za lica koja imaju regulisan boravak u Crnoj Gori, a nemaju stvarno dostupno institucionalno zdravstveno osiguranje u drugoj državi.

U skladu sa članom 42 stav 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, naznačeni organi kojima su date preporuke, dužni su da u roku od 30 dana od dana prijema

ovog Mišljenja, dostave Zaštitniku izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje datih preporuka.

***Zamjenik Zaštitnika
ljudskih prava i sloboda Crne Gore
Mensur Bošnjak***

Dostaviti:

- Podnosiocima pritužbe;
- Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava;
- Ministarstvu zdravlja;
- Fondu za zdravstveno osiguranje Crne Gore;
- a/a.